

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 29 augusti 2007

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om idrott och genus på idrottsforum.org

Dagens ungdom, hävdas det från och till, ofta med stora anspråk på trovärdighet, återfinns oftast framför datorskärmen ätandes snabbmat. Denna i de äldre generationerna relativt utbredda uppfattning får en rejäl törn i en ny norsk undersökning; Osloungdomar var mer idrottsaktiva 2006 än 1996. Annars handlar studien främst om skillnader mellan ungdomar med etnisk norsk bakgrund, majoritetsungdomar, respektive ungdomar med invandrar- eller minoritetsbakgrund. Ingela Kolfjord har läst *Aktiv Oslo-ungdom: En studie av idrett, minoritetsbakgrund och kjønn* (NOVA) av Åse Strandbu och Anders Bakken, vari det framgår att minoritetsungdomar är mindre idrottsaktiva än majoritetsungdomar, och att det i än högre utsträckning gäller tjejer. Strandbu och Bakken erbjuder en rad nyanserade förklaringar till de uppmätta skillnaderna. Åse Strandbu står också bakom boken *Ung i Norge: Skole, fritid og ungdomskultur* (Cappelen), som redaktör tillsammans med Tormod Øia. I sitt och Oskar Solenes' bidrag "«Beckham gikk ikke mye langrenn» – kontroverser om ungdom og idrett, før og nå" diskuterar Strandbu åter idrottens integrationspotential. Den senare boken innehåller en rad bidrag som inte behandlar idrott, men som vår recensent varmt rekommenderar: "Ungdomars liv består av annat än bara idrott".

Idrottsaktivitet bland Oslo-ungdom

Ingela Kolfjord

Hälsa och samhälle, Malmö högskola

Åse Strandbu & Anders Bakken
Aktiv Oslo-ungdom: En studie av idrett, minoritetsbakgrund og kjønn

142 sidor, hft.

Oslo: Nova 2007

ISBN 978-82-7894-252-9

Åse Strandbu och Anders Bakken, författare till *Aktiv Oslo-ungdom: En studie av idrett, minoritetsbakgrund og kjønn*, diskuterar och problematiserar ungdomars idrottsaktiviteter, aktivitetskillnader mellan ungdomsgrupper, samt eventuella förklaringar till dessa skillnader i idrottsutövning. Deras empiri för diskussionerna härstammar från undersökningen *Ung i Oslo 1996* som omfattade 11 000 ungdomar mellan 14-17 år samt den uppföljande undersökningen som genomfördes 10 år senare. Det spännande materialet med dess tidsintervall gör det möjligt att se förändringar över tid samt styrka eller tillbakavisa mediala uppfattningar om ungdomars idrottsutövande faktiskt ser ut.

Oron för den förslappade och alltmer stillasittande ungdomen kan tillbakavisas då studien visar att ungdomar är mer aktiva 2006 än de var 1996. (42% är medlemmar i en idrottsförening, 18% tränar i en förening men är inte medlem, och 28% tränar på egen hand, vilket ger 12% träningspassiva). Det är då främst de ungas aktivitetsnivå som ökat medan medlemskap ökat endast marginellt. Fler ungdomar tränar både i och utanför föreningsverksamhet och den största ökningen är utnyttjandet av kommersiella utbud såsom gym. År 2006 är alltså färre ungdomar träningspassiva jämfört med 1996. Dock finns skillnader mellan majoritetsungdom och minoritetsungdom vad gäller träningsaktivitet; hälften av minoritetsungdomarna har aldrig varit med i ett idrottsförening, en av fyra har varit med och en av fyra var med vid tidpunkten för undersökningen. För majoritetsungdomarna är hälften med i en idrottsförening, en av fyra har tidigare varit med och en av fyra har aldrig varit med.

De förklaringar som ofta presenteras när det gäller minoritetsungdomars begränsade idrottsutövning härstammar från religion, kultur (idrottens position i föräldrarnas hemland), brist på ekonomiska resurser samt diskriminering. Författarna menar att förklaringarna lätt blir stereotypa och att de bortser från minoriteternas mycket komplexa livssammanhang. När man talar om religion är det ofta islam som står i fokus utan att man särskiljer människors varierande trosuppfattningar och tolkningar av religionen. Ofta bortser man också från skillnader i sociala skikt samt att det finns nationella, traditionella och kulturella skillnader. När det talas om kultur är det ofta *deras* kultur som står i fokus, men, menar författarna, ”et kulturmöte består inte av enbart en part. Forhold knyttet til den norske idrettskulturen må også trekkes in for å forstå minoritetsbefolkningens tilbøyelighet til å finne seg til rette i den norske idrettsmodellen”. (s. 26) .

De förklaringar som kan belysa delar av deras empiri är att brist på ekonomiska resurser för huvudsakligen minoritetsungdomar kan avhålla dem från idrottsutövning samt att religion för en liten grupp flickor kan påverka deras val.

Det är också viktigt att komma ihåg att idrotten konkurrerar med andra fritidsaktiviteter. Det framkom i undersökningen att bl a läsläsning hade konkurrerat ut tidigare idrottsengagemang hos en del av ungdomarna. Författarna skriver också att skillnader i aktivitet förhåller sig till vilka mått man opererar med. Om dans inbegrips så är minoritetsungdom mer aktiv än majoritetsungdom. Här hade jag kanske önskat att författarna lagt ut texten mer om varför de valt att betrakta dans som ett ”bredspektret mål”. Kan det vara så att det finns etnocentriska beskrivningar/definitioner av idrott? Har vi kulturaliserat den nordiska idrottsmodellen?

Rapporten fokuserar också varför ungdomar idrottar, varför de inte gör det, varför de upphört med idrott samt vilka idrotter de sysslar med. Undersökningen öppnar också upp för vidare studier vad gäller den så kallade diskrimineringsförklaringen då författarna menar att empirin som sådan gjort att de inte kunnat fördjupa sig i detta perspektiv.

Åse Strandbu & Tormod Øia (red)

Ung i Norge: Skole, fritid og ungdomskultur

197 sidor, hft.

Oslo: Cappelen Akademisk Forlag 2007

ISBN 978-82-02-26287-7

Åse Strandbu har också, tillsammans med Oskar Solenes, skrivit en intressant artikel i antologin *Ung i Norge: Skole, fritid og ungdomskultur* som hon redigerat tillsammans med Tormod Øia. Antologin är baserad på bl. a två landsomfattande studier, också de gjorda med tio års mellanrum (UNG I NORGE 1992 och 2002). I artikeln kan vi läsa om hur läkarvetenskapen i början av 1900-talet använts som intäkt för att hålla barn och unga borta från tävlingsidrotten. När barnen ges tillträde till vissa idrottstävlingar på 1930-talet så är det också läkarvetenskapen som får legitimera tävlingsidrotten. Barnen skall systematiseras och klassificeras vilket är brukligt inom de vetenskapligt grundade professionerna. Barnen delades in i klasser utifrån fysisk ålder där vikt och höjd var lika viktigt som ålder.

När "konkurrensdjävulen" släpptes lös på 1960-talet var det också läkarna som vittnade om ofarligheten för barns mognad och växt med hård träning. Idrottsrörelsen i Norge precis som i Sverige har liknande mål när det gäller att inkludera så många som möjligt inom idrotten, att låta leken ha företräde framför allvaret vid barns idrottsutövande samt vara en fostrande och demokratisk arena för barn och ungdom. Författarna ställer sig dock frågande till om idrotten är integrerande om man tar kön, klass och etnicitet i beaktande. De ifrågasätter också idrottens demokratiseringspotential – barn och unga lyser med sin frånvaro vid idrottsrörelsen beslut.

Mot alle de "høyverdige" mål idretten tillegges, blir fokuset på konkurranser, ønsket om å slå svenskene, letingen etter en norsk David Beckham eller en ny Bjørn Dæhlie tonet ned (s. 175).

Antologin med ett inledande kapitel av redaktörerna innehåller fler intressanta artiklar av Nina Sandberg och Eifred Markussen, Anders Bakken, Tormod Øia, Kristinn Hegna, Viggo Vestel, Guro Ødegård samt Ingrid Smette, Geir H Moshuus och Leila Torgersen. Läs den gärna. Ungdomars liv består av annat än bara idrott.

© **Elisabet Apelmo 2007**

Köp Aktiv Oslo-ungdom från förlaget

Köp Ung i Norge från [Adlibris.se](#)

Kjøp Aktiv Oslo-ungdom fra forlaget

Kjøp Ung i Norge fra [Akademika.no](#)

Køb Aktiv Oslo-ungdom fra forlaget

Køb Ung i Norge fra [Akademika.no](#)

